

והא דנאמח לא אמרין דהכי דהנהא
 ש"ע דשמו עליו, ולענין דהא כל עיקר
 דהיתרא דנעל"ס דלא חשיב לעס לממח
 ומחילא האיסור בטל ברוב והוי כמו יבש
 ביבש כמציאר ברש"א וכן פסק בשו"ע ר"ש
 סי' ק"ג דנענין עכ"ס רוב, משו"ה היכי
 שמוחר מטעם פגם דבטל דהיתר, נעקר ממנו
 שם נבילה ונהפך לשם שחטה ואח"כ כשחזר
 לשבח בא עליו מחדש שם נבילה, והיכי דטעם
 ה"י נקלש טעמי לא יחול עליו מחדש שם
 נבילה, ומהאי טעמא ממילא גם בחמץ מותר
 דנעקר ממנו שם חמץ ולא חל עליו שם חמץ.
 דהנה דהא דקיי"ל דנ"ע בר נ"ע דהיתרא
 אסיר בדבר חריף בזה צידאי חלוי אם
 (היה) נעשה שנכנס מהכלי להאיכל ה"י
 חריף בזה מ' חריפותו הוליא מכלי טעם
 חזק וחשיב, ואם באוחו זמן לא היה חריף
 ונכנס מהכלי להאכל טעם קלוי, ממילא מה
 מהני לן שאח"כ נעשה חריף, סוף סוף אין
 בו אלא טעם קלוי ועיי' באר היעב צו"ד
 סי' ל"ה מ"ש בשם הגאון אבה"ע. ומעתה
 י"ל דבהויא דזיתים דנכששים דשרי ביינו
 כיון דנעשה שנכששו לא היה חריף, ממילא
 מה דנכנסה מקדירה לזיתים והיה פגום בטל

בזיתים ונעקר שם חמץ ממנו וחל עליו שם
 זיתים וגם היה טעם ה"י מכלי לזיתים,
 ממילא אח"כ כשסלקו הזיתים מקדירה
 ונעשו אח"כ חריפים והצלו שצחכו נעשה
 לשבח, מ"מ כיון שהיה טעם ה"י והיה קלוי
 לא חל עליו שם חמץ ומותר מדין ר"ט בר
 נ"ע דהיתרא. ומה שלא הגיה הרמ"א לאסור
 לכתחילה להשהות הזיתים לאכלם בפסח,
 למה דסבירא ליה להחמיר לכתחילה צו"ד
 סימן ל"ה נ"ע בר נ"ע דהיתרא צבישיל ול"ה
 א"כ לא מהני בזיתים נ"ע בר נ"ע דהיתרא,
 יש לימר כיון דמדינא נ"ע בר נ"ע שרי
 צבישיל וגם הכ' מילתא גופא דתורפה מחלי
 לשבח רבים חולקים וס"ל דדיקא בחלחית ולא
 בדבר אחר, יש לסמוך להחיר בכ"ג אף
 לכתחילה.

בארפן שדברי החק יעקב נכונים לדינא
 ולא מטעמיה, והר"מ באם נכנס דבר פגום
 צעין למאכל ואח"כ נעשה חריף יש לומר
 דמשיי לשבח ובין דהוי נ"ע א' אסור. עכ"פ
 נידון דידן מצוה להיתרא צין לסברת החק
 יעקב דלא משיי לשבח צין לדידי שרי מטעם
 נ"ע בר נ"ע דהיתרא, יהוא נכון לדינא
 בצו"ה.

סימן כ"ד

מחידושי רעק"א לש"ע א"ח סי' תמ"ח הוצאת יחזקאל בורג

דידעי בצעלים מכמרקחת ומכמשקין כללו
 אלא ששכחו שפירצו צכן חמץ, וא"כ היה
 דעת צעלים להחזיק אלו דברים לפלגו,
 וכאלו אמרו במפורש שאין אלו בכלל
 המכירה. ואף דברש"א בחידושו לגיפין
 דף כ' גבי זקן שכי מלוך לצני כפר לא צפי
 דעת קונח וכן צנמרי צביצ דף קפ"ה.
 דהכי דרצ עין שקיל בדקא דמא, דהיכי

בנידון באחד שמכר צסחם כל חמץ של
 מוכר ולא היה יודע מקום החמץ, והיה בזה
 מרקחת ומשקין שיש בהם חמץ, וצעלים
 היו סבורים שאין בהם חמץ.
 ואמרתי לדון בזה המכירה מצי טעמים,
 הא' דהכי דמכור לעובדי גילולים כל חמץ
 של מוכר אף שלא יודע מקום החמץ. כמו
 שזכרתי במקום אחר, אבל הכא גרע כיון

ואיכא דעת אחת מקנה איתו לא נסיון
דעת קונה, כיוון דהכייל דכחם דמקנה
רואה שיהיה כדור לקונה אלא דחשז שא"ל
לקוחו שכבר הוא שלו וכהכיל דעוד נכסיו
הגר, נא מחלקין בין דעת אחת מקנה,
אבל בנידון דידן דעת המחזיק להחזיק
לפנמו, לא היה דעתי ורצוני לזכות להקונה
ולא ילא כדור מרשיתי ולא נקנה להקונה.

תב' דכא מבר לעכרים רק כל חמץ.
וא"כ נמשקין ג' מדות שאין חמולים ימערב
בהן עיד מדה חמילה, נא נהי דקנה
העכרים מדה החמולה מ"מ כיון דאי אפשר
לברר החמולה, ממילא העכרים והישראל
שיתפס בהן ד' מדות, יוכל עיפה ועיפה
יש לעכרים חלק רביעיית ילישראל ג' רבשות.
וביותר דממילא אף חלק העכרים אסור
אחר הפסח דכיו כמי קיבל עליו אחריות,
דכא אלו נאצד במידה ונשפך היה ההפסד
על ישראל בשלשה חלקים לפי ערך כמ"ש
חוס' גיטין דף ס"ו. ד"ה לפית כמו וכ"כ
הרא"ש שם, ואף דבאמת קשה לי על הרא"ש
שם נמחל דמחלק חילוק בין ההכיל ובין
הפקיד פלה אלא חזרו דבעלה הי' מצורר
שלו תחילה פ"י"ש, דמ"מ יקשה מ"ש מהכיל
דמנחית דף קח: בית צנתי אני מיכר לך
מראהו נפל, ענד בעבדי אני מיכר ומח אחד
מראהו מח, הרי אף דלא היה מצורר אחי
בית ואחיה ענד בקאה, מ"מ יכול לומר שלך
מח וללפ"ע, מ"מ יש חילוק דבית הוא דבר
מצורר בפני עצמי אבל משקין שאין מיוחד
בפ"ע כוי כשוחפן צכלי ולא שייך לימר
שלך נשפך, ודומה לדינא דהשי"ע ח"מ סי'
רל"ז. נמשות שנתערבו פ"י"ש. ואף דכחק
יעקב סי' ת"מ כ' צישראל שקיבל עליו
אחריות על חמץ של נכרי מותר אחר הפסח
כיון דיש צד פלוגתא צירושלמי כוי ספק
דרבנן, כבר הקשיתי עליו בחשוכה.

וזל"ת דנידון בנידון דידן, כיון דקוייל
בדרבנן יש ברירה אי"כ יכול להפריש
מהמשקים מדה אחד ולומר דזה החמולה
הנמכר לעכרים, דאף דחוס' נחמורה דף
ל' ד"ה ואידך לישחרי כתבו דאם האיסור
ניכר ואח"כ נחערב לא שייך יש ברירה, מ"מ
מבואר שם. דהיה האיסור ניכר אבל אם
היה החפץ ניכר והאיסור נולד בתערובות
שייך שפיר לימר יש ברירה, כדמוכח דנשקול
ד' זוי'. והיינו משום דכחם נולד בתערובות
כשמת אשה הא', וה"כ יש לומר כיון דקודם
פסח אין כאן איסור וכי מטי זמן האיסור
כבר מערב המידה חמץ, שייך שפיר ברירה.
אבל אם כן אף בלא מכר כלל נימא דיערוש
מדה אחי ויאמר זהו החמץ וישליך אותה
ולשחרי השאר, וזה אינו נמשמע. והטעם
באמת כיון דקוייל דיש צילה בלח, לא שייך
לומר שזה שמפריש עתה היא החמולה.

ולזה צ"ד איני רואה היחר מלד ציטול
יבמכירה (הג"ה מבין המחבר: וזה דה"ה
דע"ס לבחזיקם לעצמם לא מהגי ציטול
ואגוס כדמסיק אהמ"ל הגאון זל"ה"ה
בתשובותיו סי' כ"ג) [יבאמת נולד לי מח
להזר ולכחוב בשטר מכירה שמוכר לו כל
מידי דמיכל שיש בו חמץ].

דאזלם לכאורה יש לדון ולהחיר כיון
דמסקנת המגן אברהם. נמה דאמרינן דפי'
תערובות ל"ע וכיוון אף בפחות מסי', אי"כ
יש לימר כיון דממילא עתה המרקחת
והמשקין החמץ מעורב בחוכו, כוי כנתערב
עתה החמץ בחוך היחר, אף לבפוסקים

- (3) ק"ק למה לא נימא דבכלל מכירת חמץ, כל שאסור משום איסור חמץ. (4) סעי' י'.
(5) שרית קמא סי' כ"ג. (6) דוקא. (7) יומא נה. (8) סי' תמ"ז ס"ק ס"ד.

דחתיכה עגמה נעשה נבילה, מ"מ הרי"ח
 שנעשה נבילה לא עבר עליו בכל יראה, ואף
 להפוסקים צ"ש כזית כדאי אכילה פרס
 הרי"ח נהפך לאיסור ולוקה על אכילתו
 כזית ממנו, מ"מ אינו חמץ לעצור עליו בכל
 יראה, וגם כיון דהא עכ"פ פלוגתא
 הפוסקים אי היתר נהפך לאיסור, א"כ הוי
 ספק דרבנן ולתילא, וכיין דהיתר עומד
 בהיתר אלא דעבר על כל יראה על החמץ
 המעורב, קס הדין דע"י התערובות לא גזור,
 והוא ממילא עתה בתערובות. ואף דבש"ע
 איתא: בין נתערב קודם הפסח וכ"י בטל
 בם, יש לומר דבאמת לא צ"י ס' מלבד
 הרי"ח שנערב בו החמץ, אלא דבטל בם
 היינו עם הרי"ח שמעירב בו החמץ קודם
 הפסח מלרף לביטול ס', וה"ה להמג"א
 בם"ק מ"ד דרוז מהני יש לומר דאם נתערב
 קודם פסח צ"ח דמיתר לאחר הפסח,
 דממילא מעורב צ"ח. ואולם מדברי המג"א
 בם"ק מ"ג מ"ש בנתערב בפסח בם' ועבר
 ושהה דמותר אחר הפסח דלא עבר מן
 החורה, משמע דאילו עבר מן החורה היה
 אסור אחר הפסח אף דמעורב ממילא בם'
 היתר, וא"י ויתר עדיף דלא נעשה נבילה כלל,
 דע"י שנאסר במשהו קי"ל דלא נעשה
 נבילה, אלא ע"י מוכח דס"ל להמג"א דכל
 שנתערב קודם פסח או בפסח כיון דהשהה
 התערובות באיסור אף דאיסור שה"י היה
 רק על החמץ שצחוכי ילא על הרי"ח, מ"מ
 כיון דה"י מוטל עליו לצער התערובות אסור
 אחר הפסח, ודוקא בנתערב אחר הפסח
 מיתר, אבל מקודם, דהשהה התערובות
 באיסור אסור אחר"כ. ונראה לי ראייה
 להמג"א מדברי הר"ן פסחים דף קל"ו. ד"ה
 אלא שאם נתערב קודם הפסח או בפסח
 צענין שצערין עליו אסור אח"כ ע"י"ש,

אף דהדין בנתערב אח"כ צ"ח מותר מ"מ
 התערובות של קודם הפסח אסור, וצידאי
 דאין כונת הר"ן מדין חתיכה נעשה נבילה
 דהא הר"ן לא חילק בין דרך ביטול או
 נתערב צענין אחר, והא הר"ן צ"ח כל
 הצער העלה דלא אמרינן חתיכה נעשה
 נבילה שלא בדרך ביטול, אלא ע"י דכונת
 הר"ן כיון דהתערובות השהה באיסור, אם
 יהיה מיתר כמו שהוא אחר הפסח אין כאן
 קנס כלל, וצ"ח שנתערב אחר הפסח בדרך
 אחר, א"כ עכ"פ צ"ח דידן מסורש כדברי
 הר"ן הנ"ל.

אך מ"מ נלע"ד דלא צ"י ס' או ריב
 להר"ן והמג"א הנ"ל נגד כל התערובות, דהא
 הרי"ח לא מקרי חמץ שעבר עליו הפסח
 אלא דלא מסייע לביטול כיון דהתערובות
 השהה באיסור, יא"כ מהני אם נתערב
 אח"כ צ"ח נגד איסור חמץ, ולזה נראה
 להתיר צ"ח זה צ"ח צידים נגד איסור,
 יכמ"ש הפ"י בתשיבה לסמ"ך על ר' יונה
 דחמץ שעבר עליו הפסח מיתר לביטול צידים,
 וה"י נלע"ד לדיין מדברי הר"ן מ"ש שם
 דמהני רוב מידי דה"י אחריתא ח"ל ע"י"ש,
 וכיון דבאנו לדמות דאיסור חמץ שעבר
 עליו הפסח לא חמיר מתרומת חין לאחר,
 וכיון דתרומת חין לאחר מצטלי צ"ח צידים
 ה"י חמץ שעבר עליו הפסח. יצ"ח דידן
 ק"ל יותר, דהרבה פוסקים ס"ל דכל איסור
 דרבנן מותר להיסיף ולבטל, וא"כ ה"י צ"ח
 נהי דהיתר שמעורב בו קודם הפסח החמץ,
 לא מסייע לביטול, מ"מ עכ"פ לא מקרי צ"ח
 אלא תערובות ומיתר כנגד תערובות החמץ
 וה"י כמיסיף ומבטל, ולר"ח דמילתא
 לעשות גם הרי"ח דיוולך כנאה לים המלח
 ולהותיר רוב היתר נגד חמץ כנלע"ד
 בצ"ח.

סימן כ"ה

משריע אריח סי' תקי"ז סעי' א' הוצאת יהניסבורג

ע"ד המאורע בעבריים שנתן חטין לנורח ישראל בשמחת חורב שחל בעש"ק. בפשוטו כדין האסור אף בשבת משני טעמים, הא' האסיר משום הכנה דדמי לבינה שניגדה ביום טיב והפירות שנשרו מעלמן צו"ט האסורין בשבת מעטס הכנה, כיון דציומא לא חזי נא הכנה לעלמה ואם אחת מחירה למחר היי הכנה מיו"ט נשבת. ונהי דבטחיה קיל יותר ננטחן לנורח עכו"ס י"ל. ללא מקרי הכנה דחזי גם ליומא דלית ציה חיסור מוקףא כיון דחזי צה"ש לכוס, מכל מקום ננטחן בשני ישראל האסור ציומא וכדאיתא להדיא בש"ע סי' תקי"ז, ממילא הוי הכנה, מדרבנן ילא מדאורייתא כמ"ש כר"ן צו"ט שניגדה צו"ט האסור בשבת משום הכנה, דהוי רק הכנה מדרבנן כיון דמדאורייתא חזי ציימא יגצי דאורייתא הכנה לעלמה.

אך זכויף חילי נטחן בשבת י"ל האסיר צו"ט שלאחריו מדאורייתא, דקמח לא חזי לבלום ציומא ולא הכנה לעלמה כלום, חולס

להר"ן שכחז ריש צו"ט בעגל שגולד בשבת דיש מקילין צו"ט שלאחריו דהכנה לעלמה כיון דאי אית ליה חולי ושיחטו לחולה מותר לבריא באומלל, וביאר הדבר מה דלא נקט יותר שישחט וגם יבשל להחולה היינו דלא יהיה אסור לבריא מדרבנן דשמח ירבה בשבילו, וא"כ הוי להיות עב"ט הכנה מדרבנן, לזה נקט הר"ן דמותר לבריא באומלל משום הכי חפי הכנה דרבנן לא הוי, וא"כ י"ל דננטחן בשבת ג"כ לא הוי רק הכנה דרבנן, דבדאורייתא הכנה לעלמה באס יזדמן לו חולה ויאפה ויבשל בשבילו יהיה מותר לבריא, אלא כיון דמדרבנן אסיר שמח ירבה בשבילו הוי הכנה מדרבנן, וכן מוכח לענ"ד בדעת המג"א סי' תקע"ז ס"ק י"ג. על כל פנים צו"ט צמיו"ט לשבת צודאי הוי רק הכנה דרבנן. ולגרפו ללחם משנה יש להקל, דנהי דאס הוי דאורייתא אין לגרפס, דאין נדחה דאורייתא מפני דאורייתא בקום ועשה, השתא דהוי דרבנן יש לגרפו. ונתשיבה להרב חנ"ד דמיסלאי הארכתי צוה.

סימן כ"ו

מספר עטרת פז למס' ביצה (1)

השבת אסורים מספק הכנה, קשה מהא דפריך חז"ל לגזיר משום הכי דמחילדן ולא פריך עפי לגזור משום חותן הנמלאים צו"ט אחר השבת. ונראה דלכאורה תמוז בפשטות הסוגיא, דשבת אחר יו"ט מה הכנה הוי הא

הנה כבוד שארי הגאון הגדול מיפ"ה חנ"ד ור"מ דק"ק פחן מוהר"ר עקיבא ר"י כתב במכתבו אלי מה שגראה לו בשיב דעת רצונו אפרים ולכתוב זאת זכרין בספר ח"ל: מה שהקשו הראשונים לשיטת רצונו אפרים: דצ"ל צמעי חמן צו"ט אחר

- (1) עיקרן של הדברים כבר נדפסו בדריח ביצה ב: ד"ה גזירה משום שבת אחר יו"ט.
- (2) מובא בראש ריש ביצה.